

Suvestinė redakcija nuo 2023-02-03

Įsakymas paskelbtas: TAR 2017-01-24, i. k. 2017-01305

Nauja redakcija nuo 2020-01-18:

Nr. [3-29](#), 2020-01-17, paskelbta TAR 2020-01-17, i. k. 2020-00804

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL RINKLIAVŲ UŽ NAUDOJIMĄSI ORO NAVIGACIJOS PASLAUGOMIS LIETUVOS
RESPUBLIKOS ORO ERDVĖJE NUSTATYMO, MOKĖJIMO IR NAUDOJIMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2017 m. sausio 23 d. Nr.3-23

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 50 straipsnio 2 dalimi, įgyvendindamas 2019 m. vasario 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/317, kuriuo nustatoma Bendro Europos dangaus veiklos rezultatų ir mokesčių sistema ir panaikinami įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 390/2013 ir (ES) Nr. 391/2013, ir 1981 m. vasario 12 d. Daugiašalį susitarimą dėl maršruto rinkliavų,

Preambulės pakeitimai:

Nr. [3-38](#), 2023-02-02, paskelbta TAR 2023-02-02, i. k. 2023-01945

t v i r t i n u Rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje nustatymo, mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašą (pridedama).

Susisiekimo ministras

Rokas Masiulis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministro 2017 m. sausio 23 d. įsakymu
Nr. 3-23
(Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministro 2020 m. sausio 17 d. įsakymo
Nr. 3-29 redakcija)

RINKLIAVŲ UŽ NAUDOJIMĄSI ORO NAVIGACIJOS PASLAUGOMIS LIETUVOS RESPUBLIKOS ORO ERDVĖJE NUSTATYMO, MOKĖJIMO IR NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje nustatymo, mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje skaičiavimo principus, mokėjimo, atleidimo nuo rinkliavų ir šių rinkliavų naudojimo tvarką.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 550/2004 dėl oro navigacijos paslaugų teikimo bendrame Europos danguje (paslaugų teikimo reglamentas) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1070/2009 (toliau – Reglamentas 550/2004), Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2019/317, kuriuo nustatoma Bendro Europos dangaus veiklos rezultatų ir mokesčių sistema ir panaikinami įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 390/2013 ir (ES) Nr. 391/2013 (toliau – Reglamentas 2019/317), 1981 m. vasario 12 d. Daugiašaliame susitarime dėl maršruto rinkliavų (toliau – Susitarimas) ir Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-38](#), 2023-02-02, paskelbta TAR 2023-02-02, i. k. 2023-01945

II SKYRIUS MARŠRUTO IR TERMINALO RINKLIAVOS IR JŲ SKAIČIAVIMAS

3. Maršruto rinkliava renkama už sertifikuotų oro navigacijos paslaugų teikėjų suteiktas oro navigacijos paslaugas orlaiviui skrendant pagal skrydžių pagal prietaisus ar vizualiųjų skrydžių taisyklės valdomoje Lietuvos oro erdvėje, kurios koordinatės sutampa su Vilniaus skrydžių informacijos regiono koordinatėmis.

4. Vilniaus skrydžių informacijos regione gali būti nustatytos kelios maršruto rinkliavų zonos pagal Lietuvos Respublikos sudarytus tarptautinius susitarimus. Maršruto rinkliavų zonoje nustatoma viena sąnaudų bazė ir vienietinis tarifas.

5. Viešojo įstaiga Transporto kompetencijų agentūra (toliau – TKA) prieš kiekvieną Bendro Europos dangaus veiklos rezultatų ir mokesčių sistemos ataskaitinį laikotarpį (toliau – ataskaitinis laikotarpis) praneša Europos Komisijai ir Europos saugios oro navigacijos organizacijai (toliau – Eurokontrolė) apie maršruto ir terminalo paslaugų rinkliavų zonų nustatymą arba prireikus apie jų pakeitimus ir veiklos rezultatų plano rengimo apimtį.

6. Terminalo rinkliava renkama už oro navigacijos paslaugas, suteiktas orlaiviams, tupiantiems oro uoste ar oro uostų grupėje, kuriame (kurioje) nustatoma viena sąnaudų bazė ir vienietinis tarifas. Orlaivio artėjimas tūpti ir išvykimas yra skaičiuojami kaip vienas skrydis. Atsižvelgiant į Reglamente 2019/317 numatytas taikymo išimtis, po konsultacijų su oro erdvės naudotojais TKA gali nustatyti kitą terminalo zonos ir veiklos rezultatų plano apimtį.

7. Maršruto ir terminalo paslaugų teikimo nustatytųjų ir faktinių sąnaudų tinkamumą, taip pat dėl nenumatytų pokyčių patirtų sąnaudų pripažinimą tinkamomis kompensuoti, planuojamą ir faktinį

paslaugų vienetų skaičių bei maršruto ir terminalo zonų vienetinius tarifus nustato TKA, vadovaudamasi Reglamento 550/2004, Reglamento 2019/317, Susitarimo nuostatomis, Eurokontrolės dokumentais „Maršruto rinkliavų sąnaudų nustatymo ir vienetinių tarifų skaičiavimo principai“ (angl. *Principles for establishing the cost-base for en route charges and the calculation of the unit rates*) ir „Maršruto rinkliavų sistemos taikymo ir mokėjimo sąlygos“ (angl. *Conditions of Application of the Route Charges System and Conditions of Payment*). Lietuvoje sertifikuoti oro navigacijos paslaugų teikėjai vadovaujasi Oro navigacijos paslaugų teikimo sąnaudų nustatymo ir priskyrimo maršruto ir terminalo paslaugoms metodika, kurią tvirtina TKA po konsultacijų su oro navigacijos paslaugų teikėjais. Akcinė bendrovė „Oro navigacija“ maršruto ir terminalo paslaugų rinkliavų vienetinius tarifus skelbia oro navigacijos informacijos aplinkraštyje (angl. *Aeronautical Information Circulars*).

Punkto pakeitimai:

Nr. 3-38, 2023-02-02, paskelbta TAR 2023-02-02, i. k. 2023-01945

8. Maršruto ir terminalo paslaugų vienetinius tarifus TKA nustato kiekvieniems ataskaitinio laikotarpio kalendoriniams metams, atsižvelgiant į su oro eismu ir sąnaudomis susijusių rizikų pasidalijimo mechanizmus ir koregavimus dėl infliacijos, kiek jie taikytini maršruto ir terminalo paslaugoms, taip pat į konsultacijų su oro erdvės naudotojais rezultatus.

III SKYRIUS

RINKLIAVŲ MOKĖJIMAS IR ATLEIDIMAS NUO RINKLIAVŲ

9. Maršruto ir terminalo rinkliavos skaičiuojamos eurai.

10. Oro erdvės naudotojai pateiktose sąskaitose nurodytais terminais moka Eurokontrolei arba oro navigacijos paslaugų teikėjams rinkliavas už praėjusį mėnesį suteiktas oro navigacijos paslaugas maršruto ir terminalo rinkliavų zonose. Už vėluojančius mokėjimus skaičiuojami delspinigiai, kurių metinę normą nustato Eurokontrolės Išplėstinė komisija. Delspinigių dydis skelbiamas oro navigacijos informacijos aplinkraštyje.

11. Nesumokėjus už maršruto ir terminalo rinkliavų zonose suteiktas oro navigacijos paslaugas taikomas Aviacijos įstatymo 39 straipsnio 2 dalyje numatytas draudimas orlaiviui išskristi iš Lietuvos Respublikos oro uosto.

12. Orlaivių naudotojai nemoka maršruto rinkliavos Reglamento 2019/317 31 straipsnio 3 dalies a, b ir c punktuose numatytais atvejais, kai yra atleidimą pagrindžiantys įrodymai. Šias rinkliavas moka Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – LTSA) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete jai numatytų asignavimų.

13. Orlaivių naudotojai nemoka maršruto rinkliavų Reglamento 2019/317 31 straipsnio 3 dalies d punkte numatytais atvejais. Šias rinkliavas moka Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete jai numatytų asignavimų.

14. Lietuvos Respublikos karinių orlaivių naudotojai, vykdančys karinius skrydžius, ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) valstybių narių, kurios vykdo ar rengiasi vykdyti NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse, karinių orlaivių naudotojai nemoka rinkliavų už oro navigacijos paslaugas Lietuvos Respublikos oro erdvėje.

Tvarkos apraše nurodytų rinkliavų nemoka ir užsienio šalių valstybės orlaivių naudotojai, Lietuvos Respublikos oro erdvėje vykdančys žvalgomuosius (inspekcinčius) skrydžius ar tranzitinius skrydžius žvalgymo (inspekcijos) tikslais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar kitus tarptautinius įsipareigojimus, taip pat tarptautinių organizacijų, kurių narė yra Lietuva Respublika, karinių orlaivių naudotojai.

15. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro ar jo įgalioto asmens sprendimu nuo visų Tvarkos apraše nurodytų rinkliavų gali būti atleisti ir kitų NATO ar Europos Sąjungos valstybių narių karinių orlaivių naudotojai.

16. Tvarkos aprašo 14 ir 15 punktuose nurodytais atvejais rinkliavas už šių orlaivių skrydžius pagal Eurokontrolės ar oro navigacijos paslaugų teikėjo pateiktas sąskaitas sumoka Krašto apsaugos ministerija iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete jai numatytų asignavimų.

17. Krašto apsaugos ministerija sudaro ir tikslina NATO ar Europos Sąjungos valstybių narių ir tarptautinių organizacijų, kurių karinių orlaivių naudotojai atleidžiami nuo rinkliavų už oro navigacijos paslaugas Lietuvos Respublikos oro erdvėje, sąrašą ir jį pateikia oro navigacijos paslaugų teikėjui ir TKA, kuri informuoja Eurokontrolę. Tvarkos aprašo 14 ir 15 punktuose numatytos išimties sąraše nurodytų NATO ar Europos Sąjungos valstybių narių ir tarptautinių organizacijų karinių orlaivių naudotojams pradedamos taikyti pirmąją kito mėnesio dieną nuo sudaryto ar patikslinto sąrašo pateikimo.

Informaciją apie numatomus Lietuvos Respublikos oro erdvėje vykdyti žvalgomuosius (inspekcinis) skrydžius ar tranzitinius skrydžius žvalgymo (inspekcijos) tikslais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar kitus jos tarptautinius įsipareigojimus Krašto apsaugos ministerija ne vėliau kaip prieš 7 kalendorines dienas iki šių skrydžių vykdymo pateikia akcinei bendrovei „Oro navigacija“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-38](#), 2023-02-02, paskelbta TAR 2023-02-02, i. k. 2023-01945

18. Užsienio valstybių karinių orlaivių, atvykusių į tarptautines operacijas, pratybas ir kitus karinio bendradarbiavimo renginius Lietuvos Respublikos teritorijoje ir vykdančių karinius skrydžius (kai jie neatleisti nuo rinkliavų Tvarkos aprašo 14 ir 15 punktuose nurodytais atvejais), taip pat užsienio šalių valstybės orlaivių, vežančių karinę įrangą, ginklus arba karines medžiagas Lietuvos Respublikos, NATO ar Europos Sąjungos gynybinėms reikmėms, naudotojų sumokėtas Tvarkos apraše nurodytas rinkliavas Eurokontrolėi pagal šių orlaivių naudotojų pateiktus prašymus krašto apsaugos ministro nustatytais terminais grąžina Krašto apsaugos ministerija iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete jai numatytų asignavimų.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Rinkliavos už oro navigacijos paslaugas naudojamos sertifikuotų oro navigacijos paslaugų teikėjų sąnaudoms, susijusioms su oro navigacijos paslaugų teikimu maršruto ir terminalo rinkliavų zonose, ir TKA ir Eurokontrolės veiklos sąnaudoms, susijusioms su šių paslaugų teikimu, kompensuoti.

20. TKA nustato oro navigacijos paslaugų teikėjų paskatų programas kiekvieniems ataskaitinio laikotarpio metams ir apie jas informuoja Europos Komisiją.

21. TKA bendradarbiauja su Europos Komisija, veiklos rezultatų vertinimo įstaiga ir Eurokontrolė, taip pat su oro erdvės naudotojais ir kitais suinteresuotais subjektais, kai rengiami ir tvirtinami ataskaitinių laikotarpių veiklos rezultatų planų projektai, inicijuojama Europos Sąjungos ar šalies tikslinių veiklos rodiklių peržiūra, taikytinos taisomosios priemonės, užtikrinamas sąnaudų skaidrumas ir kitais Reglamente 2019/317 numatytais atvejais.

22. TKA rengia ir tvirtina ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų plano projektą. Patikslintą ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų plano projektą TKA rengia ir tvirtina jei inicijuojamos Europos Sąjungos ar šalies tikslinių veiklos rodiklių peržiūros, taikytinos taisomosios priemonės ar kitais Reglamente 2019/317 numatytais atvejais.

23. TKA tvirtina oro navigacijos paslaugų teikimo vienetinių tarifų dydžius ir juos praneša Europos Komisijai ir Eurokontrolėi Reglamente 2019/317 nustatytais terminais.

24. TKA atlieka veiklos rezultatų plano įgyvendinimo stebėseną, rengia ir teikia Europos Komisijai metines veiklos plano įgyvendinimo ir kitas Reglamente 2019/317 nustatytas ataskaitas.

25. TKA interneto svetainėje skelbia priimtus sprendimus, susijusius su Bendro Europos dangaus veiklos rezultatų ir mokesčių sistemos įgyvendinimu, veiklos rezultatų planų projektus ir jų patikslinimus, patvirtintus veiklos rezultatų planus, šių planų įgyvendinimo ataskaitas ir rinkliavų zonų bendrąsias nustatytųjų ir faktinių sąnaudų, vieneto sąnaudų, faktinių paslaugų vienetų ir papildomos informacijos lenteles, taip pat vienetinių tarifų apskaičiavimo, vienetinių tarifų nustatymo, gautų pajamų iš Europos Sąjungos paramos programų vykdymo duomenų lenteles, papildomą informaciją dėl koregavimų ir bendrųjų projektų.

26. Kai Europos Komisija įvertina ir praneša, kad ataskaitinio laikotarpio Lietuvos tiksliniai rodikliai atitinka Europos Sąjungos masto tikslinius veiklos rodiklius, TKA vadovas, suderinęs su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, patvirtina Lietuvos veiklos rezultatų planą, į kurį įtraukti šie Lietuvos tiksliniai rodikliai, ir jį pateikia Europos Komisijai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-404](#), 2022-08-16, paskelbta TAR 2022-08-16, i. k. 2022-17151

27. Oro navigacijos paslaugų teikėjai kasmet suderina su TKA strateginių ir metinių veiklos rezultatų planų projektus, kurie pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/373, kuriuo nustatomi oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikėjų, kitų oro eismo valdymo tinklo funkcijų vykdytojų ir tų subjektų priežiūros bendrieji reikalavimai, panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 482/2008, įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 ir (ES) 2016/1377 ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 677/2011, III priedo ATM/ANS.OR.D.005 dalies nuostatas turi atitikti ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų planą ir jame numatytus tikslinius rodiklius ir valstybinę saugos programą. Oro navigacijos paslaugų teikėjai TKA taip pat teikia strateginių veiklos planų įgyvendinimo ataskaitas, kas ketvirtį – investicinių projektų įgyvendinimo ataskaitas. Ne vėliau kaip prieš 7 mėnesius iki kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pradžios ar pagal atskirą TKA prašymą oro navigacijos paslaugų teikėjai TKA teikia duomenis, kurių reikia veiklos rezultatų planams parengti pagal Reglamento 2019/317 reikalavimus. Be to, oro navigacijos paslaugų teikėjai pagal atskirą TKA ar Europos Komisijos prašymą teikia duomenis ir kitais Reglamente 2019/317 numatytais atvejais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3-38](#), 2023-02-02, paskelbta TAR 2023-02-02, i. k. 2023-01945

28. TKA sprendimai dėl Bendro Europos dangaus veiklos rezultatų ir mokesčių sistemos įgyvendinimo gali būti skundžiami per 1 mėnesį Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo numatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, Vilnius).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [3-642](#), 2018-12-19, paskelbta TAR 2018-12-19, i. k. 2018-20780

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 3-23 „Dėl Rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [3-29](#), 2020-01-17, paskelbta TAR 2020-01-17, i. k. 2020-00804

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 3-23 „Dėl Rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [3-404](#), 2022-08-16, paskelbta TAR 2022-08-16, i. k. 2022-17151

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 3-23 „Dėl Rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje nustatymo, mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [3-38](#), 2023-02-02, paskelbta TAR 2023-02-02, i. k. 2023-01945

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2017 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 3-23 „Dėl Rinkliavų už naudojimąsi oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje nustatymo, mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo